

Motion till kommunfullmäktige: Gör Höjeådalens till kommunalt naturreservat

Höjeådalens är ett av Lunds tio främsta områden för naturupplevelser. Här finns ett rikt djurliv och en unik natur. Området med dess promenadstråk utmed Höje å bjuder på avkoppling och rekreation. Åstråket är ett av de mest välbesökta i Lunds kommun, tack vare sin storlek och närhet till staden. Här rör sig ca 120 000 besökare årligen. Att skydda naturen är ett viktigt led i arbetet med lokala, regionala och nationella miljömål. Vi vill göra naturområdet till ett kommunalt naturreservat. Genom bildandet av reservat höjs naturens status och området skyddas för framtiden.

Lund expanderar och Miljöpartiet välkomnar byggandet av bostäder. Men, när Lund nu expanderar söderut, är det viktigt att vi bibehåller det som idag är grönområde och åker längs Höjeådalens. En exploatering av detta område strider mot internationellt, nationellt, regionalt och lokalt uppställda mål för hållbar utveckling, såväl miljömässigt som socialt. Miljöpartiet vill värna om Höjeådalens gröna värden för nuvarande och kommande generationer genom att göra området till ett kommunalt naturreservat.

Lunds kommun har en stolt historik när det gäller naturvård. Det var den första kommunen i Sverige som inrättade en tjänst som kommunekolog. Detta skedde 1975 och var miljöintresserade politikernas idé. När det blev möjligt för kommuner att inrätta naturreservat så skyddades Rinnebäcksravinen som alltså 2003 blev det första kommunala naturreservatet i Lund. Förslaget att göra reservat av Höjeådalens fanns med i åtgärdslistan i Grönstruktur- och naturvårdsprogrammet som Kommunfullmäktige antog 2006.

I ett PM från den 31 januari 2019 utfört av Park- och naturavdelningen på Tekniska förvaltningen i Lunds kommun, lyfts natur och friluftslivet i Höjeådalens. "Området är utpekat som riksintresse på grund av dess goda förutsättningar för berikande upplevelser i natur- och kulturmiljöer, samt goda förutsättningar för vattenknutna friluftaktiviteter och därmed berikande upplevelser". Höje å är av riksintresse för friluftsliv enligt 3 kap. 6 § Miljöbalken. Området ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter ska särskilt beaktas. Höjeådalens är unikt som friluftsområde, med sitt läge och tillgänglighet med cykel- och gångvägar samt bussförbindelser. Miljöpartiet vill knyta ihop naturen i staden med natur i det kringliggande landskapet.

Höjeådalens är en grön oas. Höje å flyter genom en dalgång som till större delen är öppen med betesmarker, dammar och buskmarker. Vid platsen för den nu rivna Källby mölla har en ny damm anlagts inom Höjeåprojektet. Ån rinner förbi Lunds avloppsreningsverk som med sina stora dammar utgör en viktig rastlokal för änder och andra simfåglar. Nedströms Värpinge övergår dalgången i ett flackt odlingslandskap. Området uppfyller flera upplevelsekväligheter. Här finns stillhet och rofylldhet, frihet och rymd, artrikedomen och naturpedagogik, äventyr och utmaning, kultur, samlarglädje och samvaro. Dessa upplevelsevärden lyfts fram i ovan nämnda PM från Tekniska förvaltningen i Lunds kommun. Flera av dessa värden är beroende av områdets storlek. Flera faktorer påverkar hur

stort ett kommunalt strövområde behöver vara för att kunna erbjuda besökarna de listade upplevelsevärdena. Höje å och Källbyområdet är ca 100 ha naturmark, och hamnar precis inom Naturvårdsverkets definition på tätortsnära friluftsområden. Definitionen är 100-300 ha. När bebyggelsen kring området ökar, väntas också besökarantalet i Höjeådalen öka. Därmed bör det vara klokt att utöka områdets grönstruktur. I ovan nämnda PM betonas vikten av att områdets grönstruktur inte minskar i storlek, utan snarare utökas för att värdena för natur och rekreation ska bibehållas och nya ska kunna utvecklas.

Höjeådalen har potential att bli inte bara ett lokalt, utan också ett regionalt utflyktsmål och erbjuda rekreation och upplevelser för fler. Området kommer att bli tillgängligt för fler i samband med att den planerade pågatågsstationen på Klostergården förverkligas. Lund behöver fler rekreationsområden som är tillgängliga för personer som färdas utan bil. Här finns också stora möjligheter att utveckla områdets rekreationsvärden. Miljöpartiet vill bidra till ökad folkhälsa genom att värna om de utemiljöer som inbjuder till aktiv mobilitet och rekreation. Höjeådalen är ett riksintresse för rekreation och friluftsliv. För skolundervisningen är Höjeådalen ett värdefullt område. För många Lunda- och Staffanstorpsbor är Höjeådalen det enda närbelägna större naturområdet som nås till fots eller med cykel. Längs Höje å finns det stigar där man kan gå en promenad med hunden, springa eller gå en avkopplande runda. Trädgårdsskötsel är en av de vanligaste fritidssysselsättningarna. Särskilt för äldre innebär trädgårdsarbetet en nyttig fysisk aktivitet. Odlingslotterna på östra sidan om järnvägen ligger på högklassig jordbruksmark och kan få ökad betydelse för livsmedelsförsörjning. Den gångna sommarens torra har påmint om behovet att säkra tillgång på föda för människor och djur.

Hösten 2018 gjordes en Naturvärdesinventering av Höjeådalen av Ekologigruppen AB, på uppdrag av Lunds kommun. Det huvudsakliga syftet med en naturvärdesinventering är att beskriva och värdera naturområden (objekt) av betydelse för biologisk mångfald. I området identifierades två objekt med högsta naturvärde, 14 objekt med höga naturvärden, 32 objekt med påtagliga naturvärden och 37 objekt med visst naturvärde. I höjeådalen återfinns alltså naturvärden som anses vara av särskild betydelse för att upprätthålla biologisk mångfald på lokal, regional, nationell och till och med global nivå. Här finns 44 naturvårdsarter, med skyddade arter, rödlistade arter och arter med högt eller mycket högt indikatorvärde. Kungsfiskaren är sällsynt i Skåne och en av tio arter som är skyddade enligt Artskyddsförordningen. Bland rödlistade arter återfinns 16 arter i inventeringen av Höjeådalen, bland annat hartsticka, elegant sköldlav och sommarfibbla.

Lunds kommun har mottagit många miljöpris och kommunens gröna profil bidrar till stadens attraktivitet. Därför borde det vara självklart att kommunen bidrar till att de 16 svenska miljö kvalitetsmålen uppnås. Det gäller Begränsad klimatpåverkan, Levande sjöar och vattendrag, Myllrande våtmarker, Ett rikt odlingslandskap, God bebyggd miljö och Ett rikt växt- och djurliv. Kommunen har dessutom egna mål miljömål i LundaEko II. Att skydda naturen för framtida generationer är ett viktigt led i arbetet med såväl lokala som regionala och nationella miljömål och internationella överenskommelser.

Gröna oaser kommer att behövas ännu mer i framtiden. Grönområdet och åkrarna längs Höje å bjuder på för staden Lund unika naturupplevelser och möjlighet att följa

årstidsväxlingarna med alla sinnen. En bevarad Höjeådal höjer stadens attraktionskraft. Lika lite som det bör byggas i Stadsparken eller i Botaniska trädgården bör det byggas i Höjeådalen. Ett kommunalt naturreservat bör bildas i Höjeådalen, för att skydda naturen för framtiden, följa miljömålen, öka stadens attraktivitet och bidra till ökad folkhälsa.

Vi föreslår:

Att det inrättas ett kommunalt naturreservat i Höjeådalen för naturvård och rekreation.

Att uppdra åt Park- och naturavdelningen på Tekniska förvaltningen att föreslå en avgränsning för naturreservatet om minst 100 ha.

Lund den 27 februari 2019

Karin Svensson Smith
Kommunalråd

Axel Hallberg
Gruppledare i kommunfullmäktige